

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
В Л А Д А
05 Број: 011-12717/2025-2
21. новембар 2025. године
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 21.11.2025

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
03	011-2347	25	

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

БЕОГРАД

Влада, на основу члана 123. тачка 4. Устава Републике Србије и члана 150. став 1. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12 – пречишћен текст), подноси Народној скупштини Предлог закона о допунама Закона о науци и истраживањима, с предлогом да се на основу члана 167. Пословника Народне скупштине, донесе по хитном поступку.

За представника Владе у Народној скупштини одређен је академик Бела Балинт, министар науке, технолошког развоја и иновација, а за поверенике проф. др Александра Шуваковић, државни секретар у Министарству науке, технолошког развоја и иновација и Милица Вучевић, руководилац Групе за пројекте из претприступних фондова ЕУ (ИПА) у Министарству науке, технолошког развоја и иновација.

ПРЕДСЕДНИК

проф. др Ђуро Маџут

4100225.027/12

**ПРЕДЛОГ ЗАКОНА
О ДОПУНАМА ЗАКОНА О НАУЦИ И
ИСТРАЖИВАЊИМА**

Члан 1.

У Закону о науци и истраживањима („Службени гласник РС”, број 49/19) у члану 9. после тачке 15) додаје се тачка 15а) која гласи:

„15а) да се, у сарадњи са надлежним министарством, активно укључује у оснивање Европских конзорцијума за истраживачку инфраструктуру (ЕРИК конзорцијума), као и да, у складу са могућностима и капацитетима, приступа ЕРИК конзорцијумима које оснивају страни партнери;”.

Члан 2.

У члану 30. став 1. после тачке 10) додаје се тачка 10а) која гласи:

„10а) закључује, уз сагласност Владе, уговоре о оснивању европских конзорцијума за истраживачку инфраструктуру (ЕРИК конзорцијума) у Републици Србији и одлучује о чланству домаћих научноистраживачких организација у ЕРИК конзорцијумима које су основали страни партнери, на начин и под условима који су прописани Уредбом Савета (ЕЗ) бр. 723/2009 од 25. јуна 2009. године о правном оквиру Заједнице за Европски конзорцијум за истраживачку инфраструктуру (ERIC) (СЛ Л 206, 8.август 2009, стр. 1), измењене Уредбом Савета (ЕУ) бр. 1261/2013 од 2. децембра 2013. године (СЛ Л 326, 6. децембар 2013, стр. 1);”.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије.”

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о допунама Закона о науци и истраживањима садржан је у члану 97. тачка 12. Устава Републике Србије према коме Република Србија уређује и обезбеђује између осталог научно-технолошки развој.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Доношење Закона о допунама Закона о науци и истраживањима условљено је потребом усаглашавања националног законодавства Републике Србије са правом Европске уније, нарочито са Уредбом Савета (ЕЗ) бр. 723/2009 од 25. јуна 2009. године, којом је успостављен правни оквир за Европски конзорцијум за истраживачку инфраструктуру (ERIC).

Иако је Република Србија Споразумом о учешћу у програму Хоризонт Европа стекла могућност да учествује у ERIC конзорцијумима, у важећем законодавству не постоји посебна одредба којом би се уредило питање признавања статуса, правне личности и капацитета ERIC-а у правном поретку Републике Србије, нити су обезбеђени услови за примену европских прописа који се односе на пореске и царинске олакшице и јавне набавке.

На основу закључака TAIEX експертске мисије Европске комисије спроведене у октобру 2024. године, препознато је да је неопходно допунити важећи Закон о науци и истраживањима ради потпуне хармонизације са прописима Европске уније. Препоруке експерата указују да је овај приступ најефикаснији у погледу правне сигурности, брзине спровођења и очувања системске кохерентности у области научноистраживачке делатности.

Истовремено, Република Србија је у оквиру Реформске агенде за период до краја 2026. године, у области политике Развој приватног сектора и пословног окружења, преузела конкретне обавезе у оквиру Реформе 1.2.2 — Даљи развој научног и иновационог екосистема за економију засновану на знању. Један од кључних корака у реализацији ове реформе јесте постизање потпуне усклађености са Уредбом о Европском конзорцијуму за истраживачке инфраструктуре (ERIC) до децембра 2025. године, што представља услов за остваривање финансијске подршке Европске уније.

Овим законом се обезбеђује пуна хармонизација са правом Европске уније и уједно се испуњава један од кључних стратешких циљева реформске политике државе у области науке, технолошког развоја и иновација.

Наведени разлози представљају основ за допуну Закона о науци и истраживањима по хитном поступку.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Одредбом члана 1. Предлога закона о допунама Закона о науци и истраживањима предвиђено је да у члану 9. после тачке 15) додаје се тачка 15а) која гласи:

„15а) да се, у сарадњи са надлежним министарством, активно укључује у оснивање Европских конзорцијума за истраживачку инфраструктуру (ЕРИК конзорцијума), као и да, у складу са могућностима и капацитетима, приступа ЕРИК конзорцијумима које оснивају страни партнери;”.

Одредбом члана 2. прописано је да се у члану 30. став 1. после тачке 10) додаје тачка 10а) која гласи:

„10а) закључује, уз сагласност Владе, уговоре о оснивању европских конзорцијума за истраживачку инфраструктуру (ЕРИК конзорцијума) у Републици Србији и одлучује о чланству домаћих научноистраживачких организација у ЕРИК конзорцијумима које су основали страни партнери, на начин и под условима који су прописани Уредбом Савета (ЕЗ) бр. 723/2009 од 25. јуна 2009. године о правном оквиру Заједнице за Европски конзорцијум за истраживачку инфраструктуру (ERIC) (СЛ Л 206, 8.август 2009, стр. 1), измењене Уредбом Савета (ЕУ) бр. 1261/2013 од 2. децембра 2013. године (СЛ Л 326, 6. децембар 2013, стр. 1)”.

Одредбом члана 3. прописано је да овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. РАЗЛОЗИ ЗБОГ КОЈИХ СЕ ПРЕДЛАЖЕ ДА ОВАЈ ЗАКОН СТУПИ НА СНАГУ НАРЕДНОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”

Предлаже се да овај закон ступи на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, будући да за то постоје нарочито оправдани разлози који се огледају у чињеници да је Република Србија у оквиру Реформске агенде за период до краја 2026. године, у области политике Развој приватног сектора и пословног окружења, преузела конкретне обавезе у оквиру Реформе 1.2.2 — Даљи развој научног и иновационог екосистема за економију засновану на знању. Један од кључних корака у реализацији ове реформе јесте постизање потпуне усклађености са Уредбом о Европском конзорцијуму за истраживачке инфраструктуре (ERIC) до децембра 2025. године, што представља услов за остваривање финансијске подршке Европске уније.

V. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

VI. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разлози за доношење Закона о допунама Закона о науци и истраживањима по хитном поступку јесу неопходност благовременог испуњавања обавеза које је Република Србија преузела у оквиру Реформске агенде за период до краја 2026. године, у области политике Развој приватног сектора и пословног окружења, а у складу са Реформом 1.2.2 — Даљи развој научног и иновационог екосистема за економију засновану на знању.

Један од кључних корака у реализацији наведене реформе јесте постизање потпуне усклађености са Уредбом о Европском конзорцијуму за истраживачке инфраструктуре (ERIC) до децембра 2025. године, што представља услов за остваривање финансијске подршке Европске уније у овој области.

Доношењем овог закона по хитном поступку обезбеђују се неопходне правне и институционалне претпоставке за благовремено испуњавање преузетих међународних обавеза и омогућава се хармонизација националног законодавства са правом Европске уније, чиме се унапређује национални научноистраживачки и иновациони систем и доприноси развоју економије засноване на знању.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О НАУЦИ И ИСТРАЖИВАЊИМА КОЈЕ СЕ ДОПУЊУЈУ

Члан 9.

Ради спровођења циљева из члана 8. овог закона, обавезе научноистраживачке организације су:

1) да у складу са потребама оснивача и друштва у целини сачини петогодишњи програм рада и развоја и прилагођава га постигнутим резултатима, циљевима и новонасталим околностима;

2) да предложи и усклађује своје програме са програмима предвиђеним овим законом, законом којим се уређује рад Фонда за науку Републике Србије и стратегијама за област научноистраживачке делатности и привредног и индустријског развоја, а у односу на специфичности области науке за које су акредитоване;

3) да идентификује, анализира и развија нова поља истраживања;

4) да делује у оним пољима која ће глобално бити препозната као најперспективнија, кроз формирање нових истраживачких група, центара, лабораторија и адекватно ангажовање људских ресурса и опреме;

5) да одржава и редовно ажурира интернет презентацију;

6) да прати и извештава јавност о најновијим достигнућима у науци и технологији и објективно презентује постигнуте резултате, као и науку и истраживања у целини;

7) да привлачи и задржава истраживаче из земље, дијаспоре, региона и света чије квалификације, рад и резултати могу да допринесу побољшању научних резултата, остварењу циљева и ефикаснијем развоју научноистраживачке организације;

8) да има програм развоја научноистраживачких и административних људских ресурса;

9) да пратеће и административне послове уређује у складу са развојем нових информационих технологија;

10) да одржава и унапређује научну и другу инфраструктуру и да омогући приступ научноистраживачкој инфраструктури другим научноистраживачким организацијама и привредним субјектима уз дефинисана правила;

11) да припрема предлоге пројеката за значајно научно и инфраструктурно проширење капацитета за финансирање кроз националне и међународне фондове;

12) да предлаже оснивачу обједињавање ресурса са циљем стварања нових и функционалних институција;

13) да активно сарађује са другим научноистраживачким организацијама и привредом;

14) да се активно укључује у међународне токове и да успоставља и одржава међународну сарадњу и да се пријављује за пројекте међународних фондова;

15) да у складу са специфичностима области истраживања активно ради на комерцијализацији резултата истраживања;

15A) ДА СЕ, У САРАДЊИ СА НАДЛЕЖНИМ МИНИСТАРСТВОМ, АКТИВНО УКЉУЧУЈЕ У ОСНИВАЊЕ ЕВРОПСКИХ КОНЗОРЦИЈУМА ЗА ИСТРАЖИВАЧКУ ИНФРАСТРУКТУРУ (ЕРИК КОНЗОРЦИЈУМА), КАО И ДА, У СΚЛАДУ СА МОГУЋНОСТИМА И КАПАЦИТЕТИМА, ПРИСТУПА ЕРИК КОНЗОРЦИЈУМИМА КОЈЕ ОСНИВАЈУ СТРАНИ ПАРТНЕРИ;

16) да по захтеву оснивача оснажује процесе креирања јавних политика и законских оквира заснованих на чињеницама, кроз примену научних метода и резултата.

Члан 30.

Министарство:

- 1) предлаже Влади политику у области научноистраживачке делатности;
- 2) прати и подстиче развој научноистраживачке делатности у Републици Србији;
- 3) расподељује финансијска средства из буџета Републике Србије научноистраживачким организацијама за остваривање програма утврђених у члану 12. овог закона и контролише њихово наменско коришћење;
- 4) доноси решење о испуњености услова за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса, у складу са овим законом;
- 5) доноси акт о стицању истраживачких и научних звања, којим се уређује поступак и начин вредновања, и квантитативно и квалитативно исказивање научноистраживачких резултата истраживача, уз претходно прибављено мишљење Националног савета, Комисије и матичних научних одбора;
- 6) доноси акт о категоризацији и рангирању научних часописа;
- 7) образује Комисију за утврђивање предлога годишње листе категорисаних часописа;
- 8) утврђује годишњу листу категорисаних часописа посебним актом министра, на предлог комисије из тачке 7) овог члана;
- 9) води Регистар научноистраживачких организација и Регистар истраживача, у складу са овим законом;
- 10) остварује међународну научну и технолошку сарадњу и стара се о повезивању и укључивању научноистраживачких организација у европски и међународни истраживачки простор;

10A) ЗАКЉУЧУЈЕ, УЗ САГЛАСНОСТ ВЛАДЕ, УГОВОРЕ О ОСНИВАЊУ ЕВРОПСКИХ КОНЗОРЦИЈУМА ЗА ИСТРАЖИВАЧКУ ИНФРАСТРУКТУРУ (ЕРИК КОНЗОРЦИЈУМА) У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ И ОДЛУЧУЈЕ О ЧЛАНСТВУ ДОМАЋИХ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА У ЕРИК КОНЗОРЦИЈУМИМА КОЈЕ СУ ОСНОВАЛИ СТРАНИ ПАРТНЕРИ, НА НАЧИН И ПОД УСЛОВИМА КОЈИ СУ

ПРОПИСАНИ УРЕДБОМ САВЕТА (ЕЗ) БР. 723/2009 ОД 25. ЈУНА 2009. ГОДИНЕ О ПРАВНОМ ОКВИРУ ЗАЈЕДНИЦЕ ЗА ЕВРОПСКИ КОНЗОРЦИЈУМ ЗА ИСТРАЖИВАЧКУ ИНФРАСТРУКТУРУ (ERIC) (СЛ Л 206, 8.АВГУСТ 2009, СТР. 1), ИЗМЕЊЕНЕ УРЕДБОМ САВЕТА (ЕУ) БР. 1261/2013 ОД 2. ДЕЦЕМБРА 2013. ГОДИНЕ (СЛ Л 326, 6. ДЕЦЕМБАР 2013, СТР. 1);

11) обавља и друге послове, у складу са законом.

Актом из става 1. тачка 6) овог члана уређује се рангирање, категоризација, поступак утврђивања листе категоризације, услове за уређивање научних часописа и научне дисциплине у овом оквиру којих се врши рангирање, као и други елементи од значаја за категоризацију и рангирање часописа и њихово одлагање у репозиторијум. Репозиторијум представља електронску архиву научних часописа, који за потребе категоризације води Народна библиотека Србије.

Чланове комисије из става 1. тачка 7) овог члана именује министар тако што сваки матични научни одбор предлаже свог представника, из реда чланова матичног научног одбора. Председника Комисије именује министар из реда чланова које су предложили матични научни одбори. Комисија доноси пословник.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада

Обрађивач: Министарство науке, технолошког развоја и иновација

2. Назив прописа:

Предлог закона о допунама Закона о науци и истраживањима

Draft Law on Amendments to the Law on Science and Research

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

- а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа - Нема
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума - Нема
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума - Нема
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума - Нема
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније - Нема

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима - Нема
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима - Уредба Савета (ЕЗ) бр. 723/2009 од 25. јуна 2009. године. Потпуно усклађен.
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима - Нема
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност - Нема
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније - Децембар 2025. године.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик? Да.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније? Не.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености. Одржана је TAIEХ радионица у октобру 2024. године.